

250 anys

d'església

La

Ser

ra

2017

Agut Agut

FESTES DE SANT BERTOMEU I SANT ROC
del 18 al 27 d'agost

250

Església Sant Bertomeu
1707-1957

SALUTACIÓ DE L'ALCALDE

Estimats Serratins i Serratines, un any més han arribat els dies més esperats per tots i totes. Com Alcalde de la Serra, i en nom de la Corporació Municipal, tinc l'orgull de dirigir-me a tots per saludar-vos i felicitar-vos les festes patronals.

El nostre poble s'ompli d'il·lusió preparant-se per viure uns dies de festa i alegria dedicats als nostres patrons. Unes jornades que m'agradaria foren participatives, alegres i que hi regne la cordialitat i el civisme.

Vull aprofitar aquestes línies per agrair a tots els membres de la Comissió de Festes l'esforç realitzat durant tot l'any en l'organització i preparació de tots els actes programats, així com a tots els que d'una manera o altra treballen per a que a puguem gaudir de les millors festes possibles.

No resta més, per a acabar, invitar a tots el que vulguin gaudir d'estos dies de festes.

US DESITGE A TOTS UNES BONES FESTES DE SANT BARTOMEU I SANT ROC!

El vostre Alcalde
Manuel Sales Pitarch

SALUTACIÓ

DEL REGIDOR DE FESTES

Estimades veïnes i veïns, un any més han arribat les nostres festes patronals, unes festes que ens ajuden, un any més, a trencar amb la rutina diària. Les festes ens ajudaran a oblidar-nos de les preocupacions i dels mals de cap quotidians i a retrobar-nos amb la família, les amistats, el veïnat i el nostre poble.

Cada any esperem amb impaciència i expectativa les nostres festes i, enguany, el programa amanit per la Comissió no ens decebrà, té previstes activitats per a totes les edats i d'allò més variat. No esperàvem menys, ja que tenim una comissió jove, molt treballadora, amb ganes de fer partícip a tot el poble de les nostres festes patronals, i amb esperit de superació. Siguem agraïts amb la seua dedicació i tirem-los una maneta quan ens la demanen, fem tots costat amb elles i ells i amb la seua voluntat de fer del nostre poble un referent en la comarca.

Enguany les nostres festes compten amb un esdeveniment especial, extraordinari, l'aniversari de la benedicció de la nostra església, que ha estat, com diu el lema que hem elegit, testimoni de la nostra història. L'església de Sant Bertomeu mereix una festa d'aniversari com la que hem pensat, organitzada amb molta il·lusió. Esperem que participeu tots.

Gràcies a totes les empreses, colles i associacions, a la Penya el Bou, al veïnat i a la gent que aquest dies ens visita. Gràcies a tots per la vostra col·laboració, per la vostra voluntat de fer poble i, sobretot, per les vostres ganes de compartir l'alegria aquests dies.

Desitge que, un any més, les nostres festes siguen un exemple de sana diversió, de bona convivència, de respecte mutu i de germanor. Ja vos avance el meu agraïment per fer-ho possible.

Visca Sant Bertomeu! Visca Sant Roc! I Visca la Serra d'en Galceran!

El regidor de festes
Manuel Beltrán Gauchía

SALUTACIÓ

DE LA COMISSIÓ

TROBAR , RETROBAR

Les festes son dates de trobar-se, de retrobar-se.

Trobar el descans dels últims sospirs de l'agost, quan un poble treballador decideix celebrar la seua festa en honor als patrons.

Retrobar amigues, amics, familiars, veïnes i veïns que tornen al seu poble que els va vore nàixer i que els ha vist créixer.

Trobar el got ple, la taula plena, els carrers plens d'una Serra que somriu més que cap setmana de l'any.

Retrobar els bous, els dinars, els sopars, les colles, els balls i el teatre que feia un any que no reapareixien.

Trobar a faltar les persones que van celebrar la festa i ens la van fer estimar com l'estimem, en estos dies festius més presents en el record que mai.

Retrobar als nostres patrons, Sant Bertomeu i Sant Roc, passejant pels nostres carrers i beneint al seu poble, la seua Serra.

Trobar la història, els compasos i la tradició d'uns cantadors nocturns que desperten la Serra a la matinà amb les seues albaes.

Retrobar el record d'una església, després de 250 anys, que ens explica qui som i qui vam ser.

Trobar visitants que, un any més, decideixen participar com un més en les nostres festes patronals.

Retrobar eixa llum, eixe caliu i eixa pau que tant caracteritzen un poble xicotet com el nostre però amb gent molt gran.

Trobar el programa ple d'activitats en una setmana intensa, viva, plena d'emocions i d'il·lusió.

Retrobar la Comissió que un any més, amb el cor en la mà, hem procurat fer unes festes de tots i per a tots.

En definitiva, trobar i retrobar com un poble, un any més, ix al carrer per gaudir de les seues festes patronals.

MOLT BONES FESTES!!!

MEMBRES

COMISSIÓ DE FESTES

PRESIDENTA: Àngela Sabater García

VICEPRESIDENTA: Paula Mateu Puig

SECRETÀRIA: Sandra Mateu Gómez

TRESORERA: Lledó Segarra Albalat

EXPERT TAURÍ: Andreu Albalat Martín

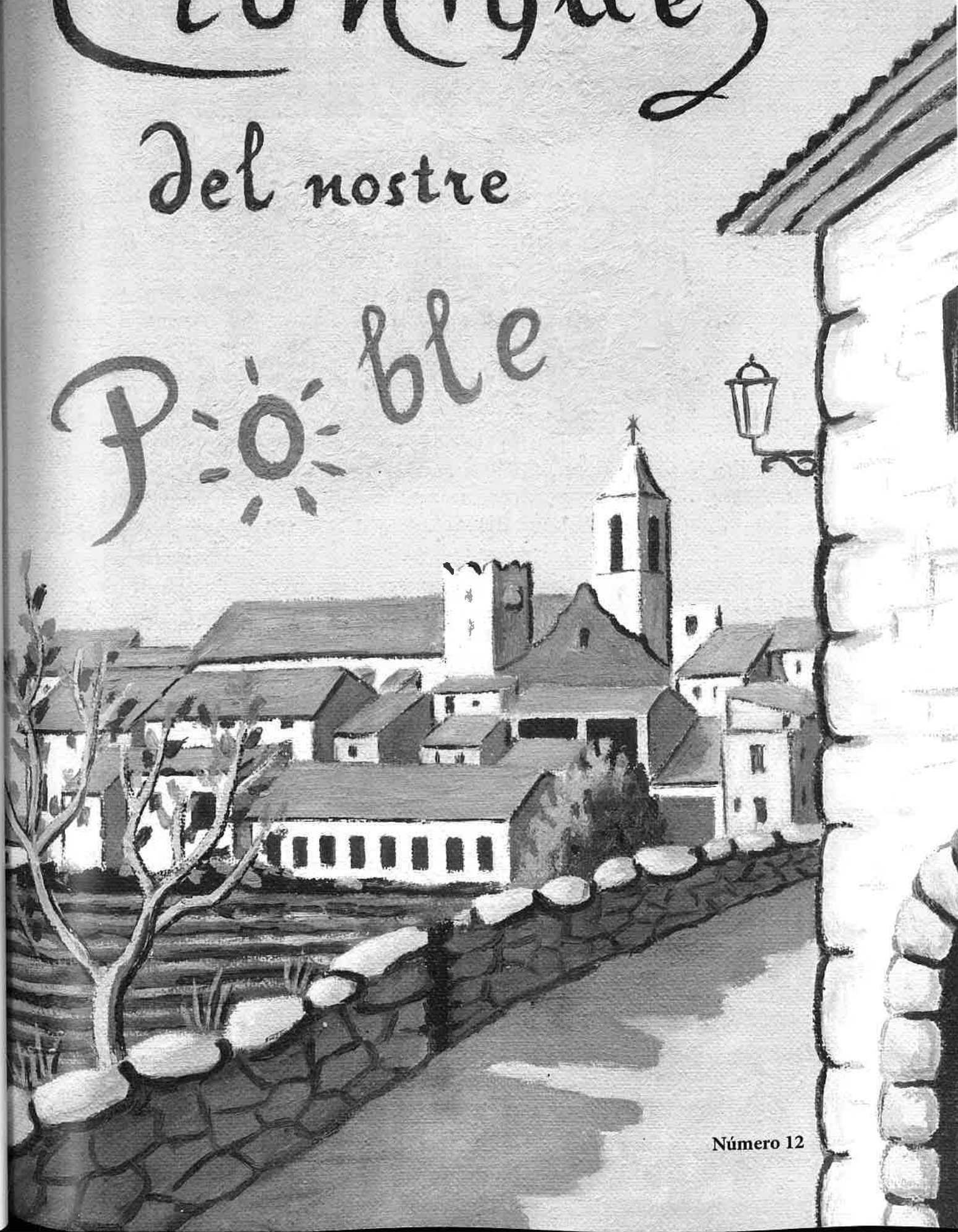
REGIDOR DE FESTES: Manuel Beltrán Gauchía

VOCALS:	Victoria Muriach Pérez	Alba Aragó Albalat
Marc Segarra Roig	Miquel Segarra Agut	Carla Bellés Prades
Gema Agut Escrig	Claudia Arrufat Muriach	Juan C. Ballester Guerrero
Guillem Melià Sales	Dani Gual Valls	Marc Safont Royo
Aitor Melià Sales	Àngela Capella Bernat	Marta Mateu Roures
Hector Ferrer Nicolau	Rubén Mateu Vidal	Lara García Gil
Andrés Roig Barberà	Andreu Planes Roy	Alejandro Augusta Hurtado

Cròniques

del nostre

Poble

EN

AQUEST NÚMERO

L'AJUNTAMENT INFORMA

Resum de l'activitat municipal 2017

DES DE LA NOSTRA PARRÒQUIA...

Són molts 250 anys?

ALTRES TEMES D'INTERÉS

Un topònim ben curiós

L'origen de la línia d'autobús
a La Serra d'en Galceran

ENDEVINA QUI ÉS...

L'AJUNTAMENT

INFORMA

RESUM ESTADÍSTIC I D'ACTIVITAT MUNICIPAL 2017

Amb motiu de l'edició del programa de festes, l'Ajuntament vol aprofitar l'ocasió per a fer un resum estadístic i de l'activitat municipal al terme de La Serra durant aquest últim any.

1.- Població i demografia:

La xifra d'habitants a 7 de Juliol de 2017 és de 1.032, 1 mes que l'any passat. Dels quals 543 són homes i 489 dones. Els estrangers empadronats són 84, 17 menys que l'any passat, de 10 països diferents. Dels quals 80 pertanyen a la Unió Europea i 4 són extracomunitaris, representant un 8,14 % del total. La població major de 65 anys es de 299 que representa un 28,97% del total .

El moviment natural de la població de juny de 2016 a Juny de 2017 és el següent (es contemplen els naixements, matrimonis i defuncions en el conjunt del municipi) (entre parèntesi variacions respecte a l'any passat):

Defuncions al municipi: 6 (=)

Defuncions fora del municipi: 17 (+4)

Total defuncions: 23 (+4)

Naixements: 7 (=)

Matrimonis: 7 (+4) 7 canònics.

2.- Urbanisme i Obres

Es té previst prosseguir amb les obres de pavimentació i clavegueram del carrer València, la primera fase de les quals es van executar durant el passat any.

S'ha continuat amb la reparació de camins i pistes forestals, mitjançant el Pla municipal, finançat amb fons propis de l'Ajuntament. Durant la realització d'obres de reparació del camí de Castelló es va descobrir un espectacular avenc que ha estat catalogat i topografiat per l'Espeleo-club de Castelló.

L'Ajuntament ha subscrit un conveni amb la Diputació Provincial de Castelló per a la millora dels accessos a l'abric del Barranc de la Guitarra on es troben els gravats paleolítics,

S'han realitzat obres de reparació i manteniment de diverses infraestructures municipals entre les quals destacarem l'adequació del Parc Infantil de la Plaça Zacarías Martín, la piscina de xiquets i els accessos a la piscina gran en la zona recreativa de la Foresa.

3.- Cultura, tradicions i promoció turística.

L'any 2016 es va realitzar la 5ª fase de la campanya d'excavació arqueològica al jaciment de l'edat del bronze del Tossal de la Vila pel Servei d'Arqueologia de la Diputació, enguany es prosseguirà amb aquesta actuació ampliant-se la campanya i estant prevista la consolidació d'una part de la muralla.

Durant el 2016 es van trobar dos taulers de joc de la fase islàmica del jaciment que estaràn exposats durant aquest estiu a l'Ajuntament.

A l'hora de la redacció d'aquest resum s'ha tancat la programació de la IX Fira d' Esport i Turisme de Muntanya que es consolida com a una cita tradicional de tots els serratins.

Està pendent d'impressió el metòdic treball d'història local escrit per Pepe Puig.

El Patronat Provincial de Turisme ha editat a instàncies de l'Ajuntament un nou fullet de promoció turística.

4.- Hisenda i Pressupostos

La previsió inicial dels comptes municipals per a 2017, ascendeix a 791.400 €, dels quals 176.400 € corresponen al capítol d'inversions. El seu desglossament per partides, així com les liquidacions dels darrers exercicis, poden consultar-se a la pàgina web i portal de transparència de l'Ajuntament.

Per setè any consecutiu s'han congelat o rebaixat la major part dels tributs municipals, mantenint-se, l'IAE i l'impost de vehicles en els tipus mínims autoritzats. S'ha rebaixat el tipus impositiu de L'IBI urbà, fixant-lo en el 0,66, per a mitigar la repercussió de l'increment dels valors cadastrals. L'IBI rústic s'ha mantingut en el 0,5 %, per sota de la mitjana de municipis de similars característiques. Pel que fa a les Taxes s'ha congelat el preu de les entrades a les piscines municipals i s'ha mantingut en 10 euros la taxa municipal de recollida de residus. S'ha congelat la taxa d'aigua potable.

Els ingressos ordinaris (excloses les subvencions per a infraestructures) ascendeixen a 708.400 €, 43.679 € més que l'any passat.

El deute viu amb les entitats de crèdit s'ha continuat reduint per nové any consecutiu en més d'un 16 % respecte a l'any passat, quedant en 140.519 €, 136,16 €/habitant. Des de l'any 2008, inici de la crisi que patim, El deute viu ha passat de 469.000 € a 140.519€ l'1 de gener d'enguany.

Durant el primer semestre la mitjana de temps per al pagament a proveïdors s'ha situat per sota dels 20 dies, complint allò previst pel Govern d'Espanya respecte a la morositat de les Administracions. La liquidació de 2016 s'ha tancat amb resultat positiu i un romanent de tresoreria de 132.111,36 euros, complint la regla de despesa i la Llei d'Estabilitat pressupostària.

5.- Foment de l'Ocupació

L'atur registrat al municipi el mes de maig era de 29 persones (22 dones i 7 homes), reduint-se en dos persones respecte a l'any 2016. L'Ajuntament ha contribuït a aquesta reducció a través dels diferents programes de treball temporal, beques i salari jove de la Diputació i la Generalitat, a més del seu propi Pla d'ocupació Local.

DES DE LA NOSTRA PARRÒQUIA SÓN MOLTS 250 ANYS?

Són molts 250 anys? És difícil de dir. Si prenem el període històric, és un breu segment de la història. Si prenem també la prehistòria, des de l'aparició de l'home en el nostre planeta, a penes un puntet invisible. Però si prenem la vida de l'home i els seus records, llavors 250 anys, són molts anys. Qui de nosaltres pot dir que li han arribat notícies de la seua família, del seu poble, de la seua nació a través del relat dels seus pares o iaies que es remunten a 250 anys? Seria quelcom molt excepcional quelcom així. Alguns que tenen la curiositat d'elaborar el seu arbre genealògic no ho fan amb notícies orals arribades de la seua família, que com a màxim arribaran fins a besiaies o rebesiaies. El fan rastrejant registres civils i, sobretot, despatxos parroquials per a trobar la dada concisa d'uns noms, uns cognoms i una població i poc més.

Enguany, dins de les festes de Sant Bartomeu, farem memòria dels 250 anys de la inauguració del nostre temple parroquial. Les pedres de l'edifici més noble de la nostra vila tanquen un testimoni de la nostra història i de la fe cristiana que s'ha viscut, i que es viu en el nostre poble. Els murs de l'església han sigut testimonis muts de la història local, que com la història local de la majoria dels pobles no molt grans a penes ens ha deixat notícies.

S'inaugura el temple parroquial el 22 d'agost de 1767 quan a Espanya reina Carles III, l'any en què este monarca decreta l'expulsió dels jesuïtes. Les pedres del temple contemplen impassibles l'amenaça de les tropes napoleòniques, així queda reflectit en una nota en els llibres parroquials del bon rector de l'època que, davant de la imminència de l'entrada del francès, els soterra perquè no es perden. Les campanes segurament repicarien arribat el moment de les escaramusses de les successives guerres carlines. Les pedres

del temple van romandre fermes durant les crisis huitcentistes, amb la proclamació de la

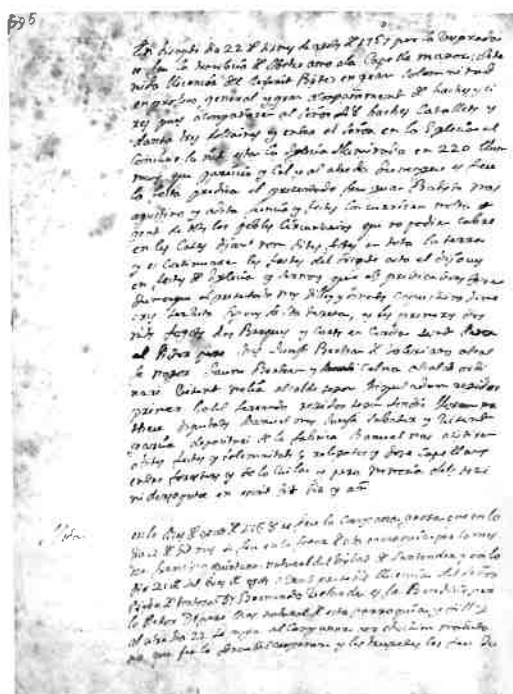

caòtica I República. Segurament, davant del sagrari, moltes mares van resar i van plorar pels seus fills mobilitzats per a combatre en la guerra de Cuba i després en les campanyes del Nord d'Àfrica. El recinte sagrat del temple va ser testimoni dels canvis que va portar la proclamació de la II República i després va patir en les seues entranyes l'espoli i la destrucció, fruit d'un odi ple d'ignorància, que es va cobrar també la vida d'un sacerdot del poble, Mossén Jesús Queralt, com a testimoni de la fe. Les pedres del temple profanades i ferides van anar cicatritzant mentres se configurava la imatge actual del temple, amb els progressius canvis i restauracions, alguns deguts a esdeveniments eclesials, com va ser el Concili Vaticà II, que va com-

portar la reforma de l'altar major.

Però; mentres anaven succeint esdeveniments mundials, nacionals; mentres es produïen avanços científics i tecnològics; mentres la societat anava canviant la seua fisonomia, la gent del poble anava vivint la seua pròpia història, amb les seues vicissituds familiars, el dur treball, principalment en el camp. Alguns van haver de deixar el poble, buscant un futur millor en les ciutats, altres han pogut romandre ací. Molts dels que no s'en van anar molt lluny han pogut mantindre molt viva la seua presència en el poble, especialment els caps de setmana i els períodes vacacionals.

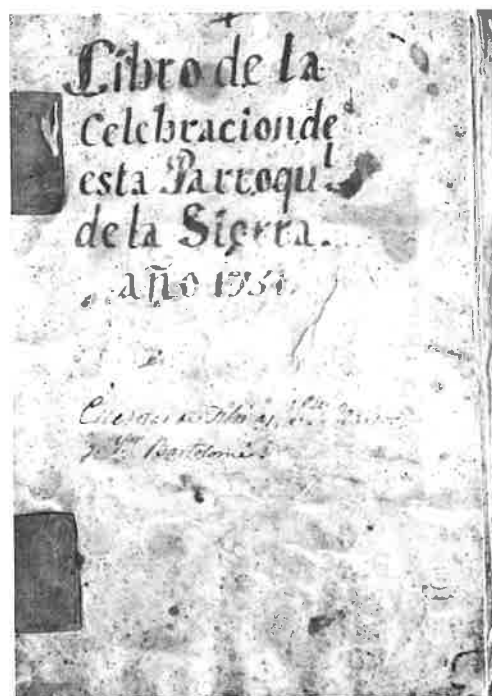
I dins d'estes històries quotidianes, se n'ha anat vivint i teixint la història de la fe d'este poble i de les seues gents. La pila baptismal que ha il·luminat els neòfits en el baptisme i els ha incorporat Crist i a la seua Església com a fills adoptius de Déu. Part d'esta història són les visites pastorals, canòniques o no, del Bisbe, primer de Tortosa i, des de fa un poc més de mig segle, de Sogorb-Castelló, en els que s'ha administrat el sagrament de la confirmació. Història viva són les primeres comunions, primer rebudes a una edat més ele-

vada i des del pontificat de sant Pius X a una edat més curta, amb tots els canvis a l'hora de la seua celebració familiar, antany amb més senzillesa. El confessorari del temple, es testimoni mut de penediments, de llàgrimes, de consultes, potser en algú d'escrúpols. Pedres del temple que custodien l'oli dels malalts amb què es va administrar l'extremunció als agonitzants i ara la unció als malalts greus o els molt ancians, són també història que parla de les malalties de les nostres gents i es fa memòria en les persones i famílies. Famílies que han iniciat el seu camí dins de la nau del temple quan un home i una dona van expressar davant del rector el seu mutu consentiment i van rebre la benedicció nupcial en el sagrament del matrimoni. Els llibres parroquials ens parlen d'estos matrimonis celebrats

fa un segle o dos, segurament amb molta senzillesa, en qualsevol dia de la setmana, dilluns, dimarts, etc. Memòria i història dels sacerdots oriünds del poble que han celebrat en el seu altar la seua primera missa o la seua missa d'acció de gràcies, després de rebre l'ordenació sacerdotal. Els murs de la nostra església han albergat la despedida dels nostres difunts, quan no es permetia la presència del cadàver dins del temple a través del simbolisme del túmul, quan es permetia amb el cos del finat present davant de l'altar.

I diumenge a diumenge i, mentres ha sigut possible, dia a dia, la celebració del Sant Sacrifici de l'Altar, fent present al mateix Crist en el seu Cos entregat i la seua Sang vessada per a la nostra redempció i santificació. És l'Eucaristia que fa viure a l'Església, la que l'edifica i la sosté. Els murs del nostre temple fonamentalment estan per a això, per a reunir al poble de Déu convocat (Església) i perquè, com a Església, celebre el verdader culte a Déu el cim del qual és l'Eucaristia, i perquè participant en este sagrat banquet ens unim més a Crist i visquem verdaderament en Ell com a germans units pel vincle de la Caritat. Caridad que ha d'expandir-se, eixir dels murs del temple i inundar, el poble i el món sencer.

Carlos Mauricio.

UN TOPÒNIM BEN CURIÓS

Un topònim ben curiós de la Serra d'en Galceran

Al llarg de les enquestes toponímiques i de la recerca d'informació sobre toponímia que he fet per diversos termes de les nostres comarques, m'he trobat amb topònims opacs, de difícil interpretació, i topònims transparents, de fàcil comprensió. Així, per exemple, tothom entén que el barranc de les Voltes rep aquest nom per la gran quantitat de voltes (meandres) que descriu o que el bancal Roig pren el seu nom del color de la terra que hi ha. Tanmateix no resulta gens fàcil interpretar el significat de topònims com ara barranc Xufardo.

I és en aquest punt on entra en joc el que anomenem l'etimologia popular perquè hi ha qui quan no pot o no sap interpretar el significat d'un topònim simplement se l'inventa. I això passa al poble de la Serra i a tots els pobles del món. I no només amb la toponímia. No vull dir de cap manera que ningú s'invente el significat dels topònims amb la voluntat d'enganyar. Vull dir simplement que tots tenim tendència a tractar d'explicar el que no sabem perquè el dubte no encaixa en el nostre esquema de pensament, en la nostra manera d'entendre el món, i, per tant, tendim a buscar explicacions aparentment lògiques per a tot allò que no entenem.

I escric tot açò perquè fa pocs mesos, Rafael Albalat, coneixedor de la meua passió pels noms de lloc, em va explicar que un veí dels Rossildos li havia dit que venia de treballar la terra de Cristo.

Una persona poc relacionada amb el món de la toponímia potser no haguera anat més enllà d'una primera interpretació superficial, fàcil, lògica, i haguera pensat que es trobava davant d'un hagiòtopònim, és a dir, d'un topònim relacionat amb la religió com n'hi ha tants a les nostres comarques (el bancal de sant Bartomeu, a Vilanova d'Alcolea; l'heretat del Sant, a Costur; el bancal de la Mare de Déu, a Atzeneta; les Santes, a Cabanes, etc...) que designen finques o bancals o indrets relacionats amb l'església o que en van ser propietat i eren arrendats per al sosteniment del culte, del clergat i dels temples.

No és, però, el cas del topònim que ara ens ocupa. La terra de Cristo no em va resultar un topònim difícil d'explicar perquè ja li l'havia sentit, en una altra variant, a Paco del Mas de Cervera, amb qui he compartit hores de passeig i conversa pel terme de la Serra, especialment pel Bosc, les Deveses, i tota la zona dels Rossildos fins el terme d'Albocàsser.

Un bon dia Paco em va dir que entre la rambla Carbonera, el pas reial i el terme d'Albocàsser hi havia una partida de terra anomenada la terra Crestió. Com manen els cànons de la toponímia, tot i que en un primer moment no vaig entendre el topònim, no vaig insistir-hi però al cap d'uns minuts vaig tornar a preguntar i sempre que ho vaig fer vaig obtenir la mateixa resposta: el nom d'aquell indret era la terra Crestió. I he confessar que li vaig pegar moltes voltes al topònim perquè no trobava cap explicació satisfactòria per al seu significat fins que un dia, amb l'ajuda de la documentació d'arxiu i amb una miqueta de sort vaig aconseguir desxifrar el significat a partir d'una documentació sobre el terme de la Serra d'en Galceran obtinguda a l'arxiu del Centro Nacional de Información Geográfica: les actes, els quaderns de camp i les planimetries que van servir de base per a la formació del Cadastre Parcel·lari d'Espanya, datats entre 1889 i 1908.

El 14 d'octubre de 1889 sengles comissions delegades per Albocàsser i la Serra d'en Galceran van practicar operacions per a revisar els mollons de terme que separen els respectius termes municipals, tot començant des de «la partida de la Cueva Beltrana» on es va reconèixer un molló de tres termes, el número 17, corresponent als termes de la Serratella, la Serra d'en Galceran i Albocàsser. El següent molló, el número 18, era simplement «un montón de piedras colocado hacia el lado de Albocácer de la porcion de terreno nombrado desde antiguo Tierra de Cuestión, acordandose por ambas Comisiones levantar un mojón» des del qual ja s'anirà directament a la Rambla Carbonera, al marge de la qual se'n construirà un de nou per acord de les comissions d'Albocàsser, la Serra d'en Galceran i Culla.

D'aquest reconeixement, com de tots els que es van fer, es va alçar acta i a l'apartat «Reclamaciones y protestas» les comissions de tots dos pobles van fer constar una observació que és l'explicació del topònim que ara ens ocupa:

“Todo el trayecto del deslinde entre ambos términos [Albocàsser i la Serra d'en Galceran] constituye lo que se llama desde antiguo Tierra de Cuestión, especialmente desde la piedra señalada con el n.º 3 después del mojón 1º [el número 17] hasta la cual va un azagador; pero ambas Comisiones acordaron señalar el linde por donde queda indicado, dejando subsistentes los derechos que cada pueblo alega y pueda hacer valer. Los que por parte de Albocácer se reclaman son los de pastoreo y aprovechamiento de matas, sin arrancarlas ni perjudicar los pastos, creyendo que en lo antiguo fué dicha porción de terreno perteneciente a su término y debía continuar siendolo en la actualidad. Por la Comisión de Sierra Engarcerán de alega el derecho de pastoreo y panificar [plantar blat per a produir farina i, per tant, pa] en dicha porción de terreno, presentando una escritura otorgada en el año 1812 por Comi-

siones de ambos pueblos según la cual el de Albocácer vendió al de Sierra los derechos expresados y en el mismo documento constan también los alegados por Albocácer.”

Els treballs es van tornar a repetir el 14 de maig de 1908, en virtut de la llei de 26 de març de 1906 sobre la formació del Cadastre Parcel·lari d'Espanya, tot començant aquesta vegada des de la Rambla Carbonera. El primer molló que es va reconèixer estava situat a la mateixa rambla i es correspon amb el molló de tres termes (Albocàsser, Culla i la Serra) de la descripció de 1889. El segon, el número 18, i el tercer molló de la descripció de 1889, estaven situats «en el sitio denominado Tierra de Cuestión, en terreno de monte bajo propiedad de Albocácer». El quart molló estava situat a la mola del Mas de Boix i es corresponia amb el número 17 de 1889.

Veiem, per tant, com un topònim que fa un segle tothom tenia clar (la terra de la Qüestió) perquè manifestava l'existència «desde antiguo» d'una disputa, d'una qüestió, al voltant dels drets que tant Albocàsser com la Serra d'en Galceran deien tindre sobre un mateix territori, ha sigut a poc a poc transformat per l'etimologia popular (la terra Crestió / la terra de Cristo) a mesura que ha anat perdent el seu significat perquè la disputa que el va originar s'ha resolt o ha deixat de tindre sentit i de ser coneguda per la gent.

I aquesta és l'explicació i així és com la informació arxivística, ben sovint massa escassa, la recerca pacient i la sort ens ajuden a desxifrar el significat de topònims difícils i/o curiosos com el que acabem de tractar i a recuperar-los i normalitzar-los com vam fer al mapa del terme de la Serra que va elaborar el Tossal Cartografies, en el qual vaig tenir la sort i el goig de col·laborar com ho faig en aquest programa de festes per retornar-vos una part de tot el que m'heu ensenyat.

Detall del mapa del terme de la Serra realitzat per El Tossal Cartografies.

Detall del mapa del terme de la Serra realitzat per El Tossal Cartografies.

Josep-Miquel Ribés Pallarés. Juliol de 2017

L'ASSOCIACIÓ CULTURAL

L'ORIGEN DEL LA LÍNIA D'AUTOBÚS

L'origen de la línia d'autobús a La Serra d'en Galceran

El servei d'autobús que comunicava La Serra d'en Galceran amb Castelló va començar amb la iniciativa de Gabriel Puig Tena cap a principis de la dècada de 1930, que va decidir convertir el seu camió en cotxe de línia amb Otilio Agut com a conductor i Angel Tejedor exercint de cobrador.

Aquest autobús passava per la Vall d'Alba, La Pobla Tornesa i finalitzava el seu trajecte en Castelló, amb la particularitat de què al seu pas per la població de la Vall d'Alba l'anomenaven «la diana» pel so que feia en clàxon en arribar a la parada.

La creació d'una línia com aquesta va ser molt important per a un poble tan menut com en nostre i amb les vies de comunicació apartades de les carreteres principals i un símbol de modernitat per a aquella època tenint en compte que els primers autobusos començaren a circular per la ciutat de Castelló cap al 1909.

A partir de l'any 1943 es va encarregar de la línia l'empresa Revert, la qual en comprar la línia va retornar l'«autobús» a Gabriel Puig que va poder tornar a utilitzar el vehicle com a camió. L'empresa va mantenir A Otilio i a Angel en la plantilla, com a xofer i cobrador respectivament. El servei amb una sola circulació diària de dilluns a dissabte començava a La Serra a les 7.00 h., tornava a les 17.00 h des de Castelló partint del la parada que tenia al carrer Saragossa.

El febrer de 1954 la línia d'Autobusos que comunicava La Serra d'en Galceran amb la capital de província va passar a la societat «Autos Mediterráneo S.A.», assumint l'anterior plantilla amb Angel Teixidor com a expedidor de bitllets a la plaça Fadrell a l'antiga estació d'autobusos. Aquesta concessió continua el dia d'avui gestionada per la mateixa empresa.

Cal destacar el servei que ofereix una línia de transport com aquesta al poble, gràcies a la qual la gent es pot desplaçar a Castelló per poder fer tot tipus de gestions o anar a l'universitat entre d'altres.

El transport i la seua funcionalitat un factor clau per al desenvolupament de les activitats de la gent del poble que no disposa de vehicle propi, depenent de bones infraestructures de comunicació adequades per a les seues necessitats. És molt important per a pobles com el nostre poder disposar d'aquest tipus de transport, ja que ens facilita un accés més fluid als serveis dels quals no disposa el nostre nucli de població com poden ser l'educació, la salut, mercats o participació en activitats socials.

A banda del servei de transport per als habitants de La Serra cal destacar que es va utilitzar fins fa molt poc com a transport oficial del correu mitjançant un conveni amb la Diputació i pes suposat, el benefici que suposa una línia com aquesta, permet a la gent poder enviar paquets o missatges gràcies a la confiança i familiaritat que en cap cas es dona en el transport urbà de Castelló.

Així potser la seua regularitat no és la millor i la mobilitat de la població requereix una combinació d'infraestructura apropiada amb millors serveis, però compensa el grau de familiaritat i la confiança amb la qual es pot utilitzar el servei, que ens ofereix històries i anècdotes per poder contar cada vegada es nomena l'autobús pels carrers de La Serra d'en Galceran.

*Donar les gràcies a Juan Peris Torner per proporcionar-me els seus escrits al voltant dels inicis de l'autobús al poble i a la família Irun Revest per cedir les primeres fotografies de la línia.

I sobretot a la gent del poble que m'ha ajudat a conèixer un poquet més de la nostra història.

ENDIVINA

L'amor el va portar ací.

Si ajuntem un pasdoble, un grapat de novel·les de l'oest, una baralla de cartes i unes sabatilles de muntanya, ho mesclem bé, tindrem el nom del personatge que busquem.

Encara que l'amor se'l va portar d'ací, a vegades sentim la seua veu...

Si a més pensem en el seu ascendent i descendent músics, de seguida donarem amb ell.

L'amor ha donat el seu fruit ací.

Té dots d'artista, podia haver sigut ramader, però de moment es conforma amb bon fumador, caçador i cambrer.

Esta foto és per a despistar, però també perquè endevines de què esdeveniment es tracta.

La comissió atorgarà un premi a qui encerte els tres personatges i l'esdeveniment de la fotografia, o a la persona que mes encerts tinga, si hi ha mes d'un se sortejarà entre ells.

Els familiars de les persones ocultes queden exclosos.

Podeu participar en esta endevinalla depositant una nota doblada amb el nom de les persones ocultes en el centre i davall el vostre nom i telèfon, en les urnes que per a este fi trobareu en el forn o on la comissió designe.

El guanyador es farà públic el dissabte 26 en el descans del ball al poliesportiu.

ABONAMENT DE FESTES

¿Quina és la seua funcionalitat?

Consisteix en pagar individualment, d'una manera més econòmica, l'entrada de tots els actes organitzats per la Comissió de Festes, fent així que el pagament d'aquest abonament ajuda econòmicament a la realització de les fetes del nostre poble.

Beneficis

Comporta comoditat a l'hora d'adquirir les entrades, evitant llargues cues d'espera.

Amb la compra d'aquest abonament, les entrades a tots els actes resulten molt més barates.

Condicions

L'abonament de festes és individual i intransferible, la qual cosa suposa que només podrà utilitzar-lo la persona que figura en ell.

Hi ha diverses tarifes, depenent de l'edat:

Abonament: 35€

Nascuts del 2005 al 2007: 15€

Nascuts del 2008 i posteriors: gratuït.

Majors de 65 anys membres de l'associació de jubilats: 30€

*La comissió es reserva el dret de demanar el D.N.I (Document Nacional d'Identitat.)

PREUS ENTRADES

Divendres 18	Sopar de pa i porta + Discomòbil.	4€
Dissabte 19	Discomòbil Bandalay Music.	5€ + hora feliç
Diumenge 20	Teatre	4€
Dilluns 21	Paelles	4€
	Sopar de pa i porta + Festival Agostenc.	4€
Dimarts 22	Sopar monumental (Tombet) + Discomòbil.	15€
Dimecres 23	Sopar de pa i porta.	3€
Dijous 24	Nit de disfresses + Discomòbil.	4€
Divendres 25	Orquestra MONTESOL + Discomòbil.	5€
Dissabte 26	Orquestra TRANZE + Discomòbil.	6€ + hora feliç.

TOTAL SENSE ABONAMENT: 54 €

TROBA

NOMS POPULARS DEL POBLE

D I O S U E R A M P A R I T O N T U I
 O R S S S I B P E P E P U I G I A E G
 N N U A E C L A S A N T D R U R N T M
 A A G T C N O S O Z M A A R E U A O L
 L E T E M T T F A E R E A S S A L P A
 D D I S S U E O E L Z C S U O B T D D
 T A S G M U A E F A E I M I G A S O I
 R G F M A A S N T I N C N P C L A P P
 U U D U I A I I A R G I P E Z A A S A
 M A T D N H O B A E M U J I M M Y Y N
 P T L T I T A C N R E G E E G P U M A
 T Z D R J E A E E E T I A R H L N Z D
 E I L L A M O H L R N N G E E A L T E
 I L A S N O O B I A R E U S V T A M R
 R T A I F C I R O A E I T R S L A T I
 U A N T S O U C A N L R A E A N B A T
 M D I A S I L D Z L O E G U N E U N E
 Z C H I C A S Z U M B A U R A D I U D
 D I A E E D P G D R L F T U T A E I D

- 1- El padrí d'una boda d'aquests any .
- 2- El seu malnom té a vore en les figues.
- 3- El seu home es d'Astúries.
- 4- Únic home major del poble adicte a les reds socials, on utilitza i mostra la seva afició fotogràfica .
- 5- La seva casa és coneguda com a "consum" o "Mercadona" municipal.
- 6- Home inquiet i patidor.
- 7- Un home molt quadrat.
- 8- El artista del poble.
- 9- Home del molta pasta.
- 10- "Meneo" davant d'un espill.
- 11- També conegut com el Bisbal del poble (malnom americà).
- 12- Home "d'esquelles" i bandereta.
- 13- Li agrada pasturar per la nit.

Solucions (no mirar fins finalitzar): 1 Radiu / 2 Sento Figuereta / 3 Mihaela / 4 Pepe Puig / 5 Inma Carnissera / 6 Agutzi / 7 Jimmy / 8 Agut Agut / 9 Panader / 10 Chicas Zumba / 11 Donald Trump / 12 Herminio / 13 Amparito

INFORMA

LA COMISSIÓ

Es sancionarà a aquelles persones que no s'apunten abans de les 24h de les menjades organitzades per la Comissió de Festes. En el cas del sopar monumental les inscripcions es deuran realitzar abans del divendres 18.

La sanció serà de 2€ per persona apuntades fora de termini.

Per al monumental caldrà adquirir el tiquet corresponent per al sopar abans del divendres 18, consulteu a qualsevol membre de la Comissió. En el cas dels abonats el tiquet serà el seu abonament.

Tots els participants de la I Concentració de Joves Serratins deuran adquirir el tiquet de la fideuà abans del divendres 18. Aquells que vullguen adquirir la camiseta oficial hauran de contactar amb els membres de la comissió abans de festes.

PEL POBLE ES COMENTA...

- Resulte graciós com els propis voluntaris de la fira son els encarregats de reclutar la resta de voluntaris.
- Ni whatsapp, ni correu electrònic, ni "cridaes" telefòniques. Es veu que els mosens de hui dia es comuniquen per notes.
- Esperem que tot el "gasto" de beguda dels "Apalank-ts" en la comissió ara el facen des de fóra també.
- Pareix mentira que hagen tingut que esperar al 2017 per organitzar el primer dinar de joves. Els jubilats, les dones i la Peña son més "festeros"!!
- Ja sabem que alguns diuen que "l'abono" és caret, però aquest any tindreu regalet.
- A Sant Antoni es va obrir el "pico" per "menjá".... Aaaaaaah! Però també per parlar.
- Poli a Rosildos, pàdel als Ibarsos, i ací no són ni per comprar un toldet de fondo per a les birles.
- A la comi som 25 però a les reunions no fan falta mai més de 10 cadires.
- L'associació del 250 aniversari de l'església ho han agafat amb força, els esperem l'any que vé a la comissió.

PROGRAMA DE FESTES

DIVENDRES 18

Ahí ve!!! La festa, foc a la barraca i aigua a l'aspersor

A les festes treballar és perdre i no guanyar

08:00 Muntatge de cadafals. *No valen malfainés, gràcies.*

17:30 Volteig de campanes per donar la benvinguda a les festes patronals 2017 que celebren el 250 aniversari de la nostra església. *Com si fere quatre dies...*

18:00 Comença la festa!!!! Pregó pels carrers del poble. A continuació es dispararà "el xupinazo" que marcarà l'inici de la festa.
1, 2, 3 PUM

19:00 "Orxata i fartons" per als més "fartons" a càrrec de l'Associació "Dones de la Serra" al poliesportiu. *Vale por una merienda.*

22:00 Sopar de pa i porta. *Portes i pa a gust del consumidor.*

00:00 Discomòbil. *Hasta que el cuerpo aguante.*

DIA DE LES DONES

DISSABTE 19

Alguna cosa ha de voler quan fa festes qui mai en sol fer

Bous i vaques i gallines amb sabates

14:30 Casal de la tapa i la cervesa al poliesportiu. *Comença la festa del fatooo!!!!!!*

16:30 Espectacular entrada de bous per als més menuts. *Apta domés per als més valents.*

17:30 Bous de plaça de la ramaderia José Vicente Machancoses de Picassent. *Ojo les aueles a l'hora de l'entrà!!!*

20:00 Berenar de les "Dones de la Serra" al poliesportiu. Caldrà apuntar-se a la carnisseria abans del dia 15 d'agost. *Bones, pites i treballadores.*

00:00 Embolada del bou de la mateixa ramaderia patrocinada per *Cafeteria Asturias i Bar Salvador.*

01:00 Discomòbil Bandalay. Hora feliç fins les 2 h. *1a partir de les 2 felicitat assegurada.* (2 cubates per 5 euros, què més es pot demanar?).

DIA DELS JOVES

DIUMENGE 20

Qui en diumenge la fa en dilluns la paga

A l'agost festes per tot

12:30 Missa solemne oficiada i predicada per Mn. Carlos Mauricio.

14:00 I Concentració de Joves Serratins amb dinar monumental al poliesportiu i música de xaranga per animar la festa. *Recorden que jove és qui vol.*

17:30 Bous de vila de la ramaderia Miguel Parejo, de Cabanes. *A qui no li agraden els bous tranquil·litat que també hi ha vaques.*

19:00 "Mesó del vi" a la plaça de bous. *Segueixen les calentures i les pissarraes.*

23:00 Gran actuació del grup de teatre "Els Castellàs" amb la representació de les obres: "Alejo... t'has colat!" i "Una bala perduda". *"Sentat", calla i riuràs.*

DIA DE LES COLLES

DILLUNS 21

Festa sense menjar, fa de mal pensar

Aigua i ballar fins a fartar

12:00 Concentració per preparar les paelles al carrer Bisbe Beltrán en honor al 250 aniversari de l'església. *Prepareu devantal, cerveseta i ganes de "jolgorio" que el dia serà dur.*

14:00 Concurs de paelles amb sorpreses organitzat per la colla "El matxo va borratxo". Es valorarà el gust i la decoració. *Les paelles insípides entren també al concurs, cero dramas, siempre smile.*

16:30 Volta de les colles amb festa de l'aigua, amenitzada per "música xaranguera". *Las gargantas profundas tenen preferència.*

21:30 Sopar de Pa i Porta amb concurs de "montaditos". *Més feto, que som poble fartó.*

23:00 I gran Festival Agostenc organitzat per la colla "Els Corromputs" i totes les colles del poble *No s'ho perqueu que valdrà la pena.*

DIA DELS XIQUETS

DIMARTS 22

Avarques per a treballar, les festes a coixejar

Després de les festes, venen les bèsties

16:00 Parc infantil patrocinat per Espectacles Maestrat. *Xalarem com a xiquets.*

17:00 1ª jornada del campionat de guinyot organitzat per la colla "El caldero". *Serietat que a algú li poden cantar les quaranta.*

22:00 Sopar monumental de tombet de bou a càrrec de Casa Lidón de l'Alcora. *Rico rico y com fundamento.*

23:00 "Nit grega" organitzada per la colla "Els Apalaka-ts" amb discomòbil. Recordeu vestir-se per a l'ocasió. *Busqueu llençols per casa.*

DIA DELS PENSIONISTES

DIMECRES 23

A cantar mal no val, cantar bé, entreté

La bona festa comença la vespra

12:30 Eixida a peu cap a la Bandereta per donar la benvinguda a la Volta Ciclista 2017. *Que veguen que som lloques agraïdes.*

14:00 Dinar de germanor per als pensionistes del poble al poliesportiu. *No val "fartà" massa que després dels balls venen els "flatos".*

17:30 Concurs de birles i redolí organitzat per la colla "El Fandango. *Fot-li fort!!!!*

18:30 Triatló organitzat per les colles "Mon anem de l'olla" i El garrot". *Unfleu bé les rodes i calenteu fort.*

21:00 Sopar de pa i porta amb concurs de postres. *Sequeix la festa per als "goluts" del poble.*

23:30 Espectacle audiovisual i pirotècnic, amb motiu del 250 aniversari de la nostra església, testimoni de la nostra història.

00:30 Es cantaran les típiques albaes. *Amaguen-se darrere els canyissos que ja es senten els cantadors!!!*

FESTIVITAT DE SANT BERTOMEU

DIJOURS 24

A la festa del patró; repicar coets, música i sermó

La bona tardorada, per San Bertomeu la primera remullada

11:00 Recepció d'autoritats.

11.30 Solemne Missa. Celebració oficiada pel rector de la parròquia, Mn. Carlos Mauricio, i pels capellans convidats. La part musical serà a càrrec del cor parroquial del Sant Àngel de la Vall d'Uixó, amb solistes i organista, que interpretaran la Missa de la Coronació de W.A. Mozart. Tot seguit, processó general pels carrers del poble amenitzada per la banda juvenil d'Albocasser.

Benedicció de la nova imatge de Sant Bertomeu al pòrtic de l'església. En acabar hi haurà un porrat popular per a tots els assistents.

16:30 Vesprada "Peque-disco" per als més menuts organitzada per la colla "Pocs però bons".

17:30 2ª Jornada del campionat de guinyot organitzat per la colla "El caldero". *Segueix la festa per als fanàtics del tapet verd.*

18:00 Parc infantil per als més menuts. *I segueix també la festa per als més joves.*

00:00 Ball de disfresses amb discomòbil amb premis per la millor disfressa i millor actuació. A la 01:00 les colles participants podran representar el seu espectacle. *Prepareu bartuls i perifolieu-se, feu gasto a la barra i acalenteu-se.*

05:30 Matinà de vaquetes de la ramaderia Jaime Tárrega "Lucas" de Vilafamés organitzat per la colla "L'empastre". *Ojo que alguna ja té les banyes a la vista; s'admeten rodaes dels més intrèpits.*

FESTIVITAT DE SANT ROC DIA DE LA PENYA EL BOU

DIVENDRES 25

*San Roc, si dic mentida que em tiren al foc
El bou li diu al xai: el meu gust no el tindràs mai*

- 12:00 Missa solemne en honor a Sant Roc, oficiada pel Mn. Carlos Mauricio i predicada pel Mn. José Manuel Beltrán Albalat. A continuació, processó pels carrers del poble.
- 14:00 Dinar per als socis de la penya "El Bou". *No abuseu que després tots voleu ser toreros.*
- 18:00 Entrada i prova de novillos de la ramaderia German Vidal de Cabanes. *Hi ha que ser valents i avant...*
- 19:00 Prova del bou feréstec patrocinada per penya taurina "El Bou".
- 20:00 Exhibició del bou de la ramaderia Rogelio Martín patrocinada pel Restaurant Germán de Vilafamés.
- 23:30 Embolada dels dos bous patrocinada per *Cafeteria Asturias i Bar Salvador.*
- 01:00 Gran actuació de l'orquestra "Montesol" i a continuació discomòbil. *Prepareu-se que la nit és llarga; en fer-se de dia "Bendiciones y buenas noches".*

FESTIVITAT DEL COR DE JESÚS

DISSABTE 26

A missa i a ballar com més es va més es vol anar

Festa de vila, tanca la porta i fila

12:00 Missa solemne en honor al Sagrat Cor de Jesús oficiada per pel Mn. Carlos Mauricio Castelló Escrig i predicada per Mn. José M. Beltrán Albalat. A continuació, processó pels carrers del poble.

17:30 Bous de plaça de la ramaderia Benavent de Quatretonda.
Porteu-se bosses per la vaca confitera.

23:00 Bou embolat de la mateixa ramaderia patrocinat per *Cafeteria Asturias i Bar Salvador. Aproveiteu que és l'últim de les festes.*

00:00 Gran actuació de l'orquestra "Tranze" i discomòbil. *Els últims en tancar el ball seran convidats a..... moure a casa a dormir la mona!!!!*

DIUMENGE 27

Festes passades, coques menjades, roba bruta, bossa buida

Acabats els doblers s'acaba la festa

09:00 Desmuntatge de la plaça de bous amb la col·laboració de la Colla Tot a Dins i l'Olla i totes les colles que s'animen a participar *No apte per aquells que estiguen apagats o fóra de cobertura.*

12:30 Missa solemne oficiada i predicada per Mn.Carlos Mauricio.

16.30 Gran actuació de balls populars a càrrec del Grup de Ball Escola de dansa Castelló i la Rondalla Serratina. *No patiu que encara quede algo de festa.*

19:00 Xocolatada popular organitzada per l'Associació de Pensionistes. *Netejeu-se bé els bigots, i que no vos diguen goluts.*

20:30 Gran acomiadament pirotècnic de les festes 2017. *Adén, adiós, good bye, ciao, au revoir!!!; LA COMISSIÓ NO ES FARÀ RESPONSABLE DE LES PLORERES I DISGUSTOS POST-FESTIUS.*

LA COMISSIÓ AGRAIRIA A LES COLLES QUE RETIRAREN ELS SEUS CADAFALS PER FACILITAR LA TASCA DE NETEJA DE LA PLAÇA

BAN COMISSIÓ

Molts van dubtar de nosaltres des del primer moment, però junts vam creure que seriem capaços de tirar endavant. Mireu si va ser així, que l'aventura que tenia que ser d'un any va ser de dos. Mentiríem si diguerem que en els moments de més tensió i treball eren tot bones cares, però ja sabem que no cal donar importància a estes cosetes.

Nosaltres ens quedem amb una colla d'amics més, i tot i que aquest estiu viurem les festes de diferents parts de la barra, sempre quedarà algún ratet per disfrutar amb vosaltres.

Apalanka-ts, gràcies pels bons moments i pel vostre suport!

Atentament, Natros i Prou.

BAN

AJUNTAMENT

Amb motiu de la celebració de les Festes d'aquest municipi, que tindran lloc del dia 18 al 27 d'agost de 2017, i la realització dels tradicionals festejos taurins "Bous al carrer" que es celebraran al recinte habilitat a la Plaça Castelló, Carrer Abadia i Carrer Nou, l'Ajuntament desitja que les festes se celebren amb la més absoluta normalitat. És per això, amb la finalitat d'evitar qualsevol desgràcia que poguera ocórrer durant les mateixes, i en compliment del Decret 60/2002, del 23 d'abril, pel qual s'aprova el Reglament dels Festejos Taurins Tradicionals a la Comunitat Valenciana (Bous al Carrer) (2002/x4505), que em veig en l'obligació d'advertir als veïns de la Serra d'en Galceran, així com a les persones que ens visiten durant les Festes, que hauran de complir les següents normes:

QUE DURANT LA CELEBRACIÓ DELS FESTEJOS TAURINS TRADICIONALS, NO ES PERMETRÀ LA PARTICIPACIÓ DELS MENORS DE 16 ANYS, QUE NOMÉS PODRAN ACUDIR COM A ESPECTADORS, NI LA PARTICIPACIÓ DE PERSONES QUE MOSTREN LA FALTA DE CONDICIONS FÍSQUES PER A INTERVINDRE AL FESTEIG. (ART. 16 DEL DECRET 60/2002).

QUE S'HAURÀ DE RESPECTAR LA INTEGRITAT FÍSICA DELS ANIMALS, PROHIBINT-SE LA CRUELTAT I EL MALTRACTAMENT DEL BESTIAR, L'ÚS DE BASTONS, GARROTS, PUNXONS, LLANÇAMENT D'OBJECTES I COETS CONTRA AQUESTS, AIXÍ COM QUALSEVOL ALTRA PRÀCTICA QUE SUPOSE TORTURA PER ALS ANIMALS (ART. 16 DEL DECRET 60/2002).

L'Ajuntament sol·licita la màxima col·laboració dels veïns i persones que ens visiten durant les festes per al compliment del present ban, no responsabilitzant-se de les conseqüències que pogueren derivar-se del seu incompliment.

Agraint la vostra col·laboració, us desitjo que passeu unes bones festes.

La Serra d'en Galceran, 2017

L'Alcalde

Manuel Sales Pitarch

AGRAÏMENTS

L'Ajuntament que any rere any ajuda econòmica i administrativament a la Comissió .

Al regidor de festes Manuel Beltrán per la seua constant ajuda desinteressada a la Comissió.

Tots aquells que han format part de la Comissió de Festes de la Serra d'en Galceran. També agrair el seu consell i ajuda, així com a totes aquelles persones (mares, pares, familiars, amics i coneguts) que sempre ajuden tirant una maneta.

Totes les colles del poble que participen en la organització de les diferents activitats que la Comissió prepara per a elles.

A totes les persones que han participat en l'organització de la ja típica secció "Cròniques del nostre poble".

Tots col·laboradors del poble i de fora, que a títol personal o com associació ajuden any rere any econòmicament a la Comissió i que fan possibles les festes.

A Pepe Puig, Carlos Mas, Andrés Nuñez i José Antonio Agut per haber cedit les fotos .

A Mn. Carlos Mauricio per encarregar-se de les festes d'església.

A tots els visitants que durant les festes venen al nostre poble.

Al poble de la Serra que cada any ix al carrer per gaudir de les seues festes patronals.

